

La reestructuració de Catalunya

"Les Circumstàncies" m'han fet l'honor d'ocupar-se dijous passat d'un petit treball meu sobre "L'estructuració territorial de Catalunya" publicat en l'últim Butlletí d'Assaigs de l'Agrupació Cultural. No tinc la pretensió de sostenir una controvèrsia amb persones segurament molt més preparades que jo per a tractar aquest tema i el que decideix aquest comentari, a part d'insistir en el meu punt de vista, és contribuir a què es parli més d'una qüestió tan vital com aquesta, que malgrat ésser de les més transcendents que Catalunya té actualment plantejades, sembla no logra despertar tota l'atenció que requereix.

En l'alludit treball analitzava les possibilitats de la futura estructuració de Catalunya a base de les comarques naturals. Sembla és això el que em censuren "Les Circumstàncies" alegant que la divisió per comarques naturals era ja cosa descartada i que enfocant-ho d'aquella forma he contribuït a desorientar l'opinió dels lectors del nostre Butlletí. Deploraria que hagués estat així, puix que la meua intenció era demostrar la impossibilitat de fer la reestructuració a base de les comarques naturals i senyalar, de pas, les enormes discrepàncies existents quan es tracta de definir-les, de delimitar-les i d'anomenar-les.

Perquè malgrat que molta gent creu que la comarca és "un fet de fisiografia" molts altres la creuen també determinada per una sèrie d'altres factors. Només cal examinar els estudis que féu la Casa del Vallès sobre aquest tema i trobarem que, per a definir les comarques naturals els historiadors encerquen els mitjans en la història, els juriconsults en els costums i normes jurídiques, els economistes en els lligams econòmics, els excursionistes en la fisiografia, és a dir, que cadascun per a jutjar aquestes coses no sabem desistir-nos habitualment de la influència que sobre el nostre criteri exerceix l'educació que havem rebut, l'ambient en què ens havem creat, el medi en què ens desenrotllem i el punt en què havem nascut... No altra cosa que una demostració pràctica d'aquesta influència expe-

rimentada pels nostres judicis—influència vergonyant atès l'alt concepte en què volem tenir a la raó humana—era la meua al·lusió a allò que denominava tesi reusenca i tesi tarragonina, defensades amb vehemència pels fills d'una i altra ciutats germanes, a conseqüència, més que altra cosa, d'haver donat la casualitat de nàixer ells allà i nosaltres ací, que si a l'inrevés hagués estat, la majoria d'ells ho entendrien com poguem entendre-ho nosaltres i la majoria de nosaltres ho entendríem com puguem entendre-ho ells.

Què una cosa és la delimitació de les comarques naturals i l'altra la estructuració política-econòmica-administrativa que s'ha de donar a Catalunya? Estem d'acord. I és natural que per a fer aquesta estructuració ens deixem d'històries, de costums, de geografia, i ens atenguem exclusivament a les necessitats i conveniències de la població actual. No altra cosa propugnava jo en l'alludit treball. I en aquest aspecte és cert que el factor econòmic té una importància primordial de la qual no s'ha de prescindir. Però àdhuc en el cas en què tothom estés conforme a atènyer-se preferentment a aquest factor—cosa que no crec que sigui—és que ell se'ns presenta amb una claredat tal que faci impossible tota mena de discussions i de dubtes? Quan es dongui el cas d'un poble sobre el qual s'exerceix l'atracció comercial de dues ciutats, qui serà l'encarregat de dictaminar si correspon a la zona de l'una o de l'altra ciutat. Seran els partits polítics influïts potser per les seves conveniències momentànies? Seran unes determinades persones que actuaran més o menys parcial o interessadament i amb més o menys coneixement o desconeixement de la qüestió?

Bé està el que diu "Les Circumstàncies" que la nova estructuració de Catalunya ha de fer-se pensant únicament en el factor humà, és a dir—afegeixo jo—, per a servir els homes i, en la seva expressió, col·lectiva, per a servir als pobles. I qui millor que els mateixos pobles per a saber què els convé, per a saber—si s'obta per aquest factor—quina ciutat és el seu mercat prefe-

rent o més convenient o—en tot cas—quina ciutat és la que més els plau com a capital?

He, doncs, d'insistir en el meu punt de vista, que no ha estat combatut per "Les Circumstàncies", i el qual considero, potser perquè és el meu, el més imparcial, el més just i el més susceptible de dirimir aquests conflictes dins la màxima harmonia i el mínim de virulència: que no han d'ésser els arguments comarcals, fisiogràfics, geogràfics, climatològics, agrícoles, jurídics, ni els econòmics, els que han de decidir al Parlament de Catalunya, prescindint de la voluntat dels pobles afectats, a donar-nos unes o unes altres divisions territorials i incloure uns o altres pobles en cada una d'elles, sinó que ha d'ésser la voluntat coordinada predominant en aquests pobles afectats, llurs plebiscits, el que ha de decidir, en cas de discrepàncies, les solucions a prendre.

EDACREM

Constitució del Centre Catalanista d'Esquerra

A Barcelona se celebrà l'assemblea de constitució del Centre Catalanista d'Esquerra, en el local social de la nova entitat (Rambla de Catalunya, 6, principal). Prèvia l'aprovació dels Estatuts, fou elegida la següent Junta directiva:

President: Dr. J. Serra Hunter; vice-president primer, senyor Carles Pi i Sunyer; vice-president segon, Sr. Lluís Aymamí; secretari, senyor Xavier Regàs; vice-secretari, Sr. Enric J. Ferrer; tresorer, senyor Miquel Soler; comptador, senyor Ferran Llardet; bibliotecar, Sr. J. Tomàs i Piera, i vocals, senyors Francesc J. Casals, Josep Sunyol, Antoni Rovira i Virgili, Dr. Francesc Carbonell, Pere Coromines, Armengol Parés i Anicet Salvans.

Després de l'elecció, el doctor Serra Hunter pronuncià un parlament en el qual agrai, en nom propi i dels seus companys de Junta Directiva, la distinció de què havien estat objecte i exposà a grans trets la significació i la finalitat de la nova entitat. Fou molt aplaudit.

L'acer de la llengua catalana a l'Estació del Nord

Ahir, a la sessió del Parlament de Catalunya, el nostre amic diputat a la Generalitat senyor Andreu, es feu ressó de la nostra campanya referent al greuge que representa per la nostra llengua el fet de que sigui rebutjada pels empleats de la Companyia del Nord a la nostra ciutat.

No ens estenem avui en detalls perquè tenim el propòsit de publicar la intervenció del nostre amic, i llavors potser hi afegirem algun comentari, si és que encara no ha estat rectificada aquesta absurda disposició, que ofen el nostre sentiment de catalans.

Entre tant, però, felicitem al nostre bon amic el diputat senyor Andreu, per haver recollit i defensat aquesta campanya de FOMENT.

Reunió política

Amb el senyor Macià es reuniren aquest matí els senyors Dencàs, Companys, Soler Brú, Aiguader, Piera (senyor Tomàs), Gassol, Rubió i Tudurí, Coll, Bellvé i altres, per a tractar de diferents qüestions internes del partit d'Esquerra Republicana de Catalunya.

Els reunits, segons notícies, tractaren preferentment de la creació d'un periòdic òrgan oficial del partit. Sembla que l'acord fou el de transformar en un periòdic del matí el que ara apareix amb el títol de "La Humanitat" i el de transformar en diari nocturn el setmanari "La Rambla", amb l'objecte de què els dos siguin el portanveu del partit.

Totes aquestes notícies les recollim amb les degudes reserves, puix encara que ens han estat donades per persona autoritzada, la versió no ens fou confirmada oficialment.

Els "Cascos d'Acer" a l'Estat de Brunswick

Berlín, 28.—El senyor Klagges, ministre de l'Interior de l'Estat de Brunswick ha dissolt l'associació dels "Cascos d'Acer" en aquell Estat. A més, el cap racista i altres 200 membres han estat detinguts.

ESPECÍFICS DE TOTS ELS PAÏSOS Farmàcia Serra del Dr. Ornosà

Raval Sta. Anna, 80 - Telèfon 8 - REUS

PELLISAN

El millor remei contra els penellons

Es ven a la

Farmàcia Cavallé

Voleu comprar una bona màquina per a escriure?

Us la vendrà

Manuel Palmada

Raval alt Jesús, 35.-Telèfon 86

Magatzems LA FLECA

PERFUMERIA : : BISUTERIA
QUINCALLA : : JUGUETS
DIPOSIT A. G. P.

PAPERS DE TOTES CLASSES I MANIPULATS

CARRER ALEUS, 1 - TELÈFON 566

REUS

Fustes Abelló

Pi i Margall, 4

REUS

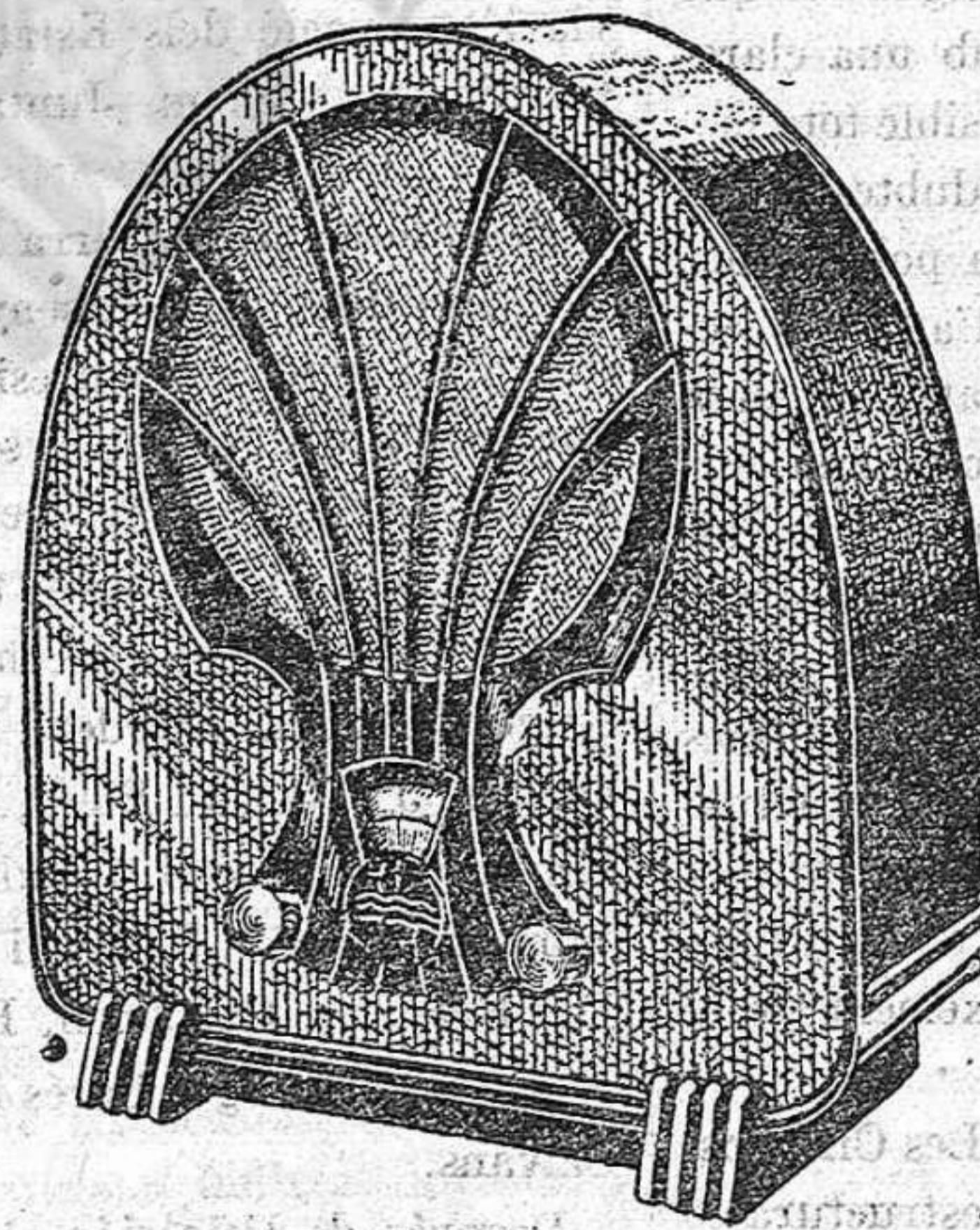
Ja ha arribat!

PHILIPS

Consum

2 1/2 cts.

hora

MODEL 830

Alta veu ferro-dinàmic

5 vàlvules
Nou tipus

Representant oficial:

JOSEP LOZANO

MONTEROLS, 26 - REUS

MERCAT

AVELLANES I AMETLLES
 Avellana negreta a 50 pes-
 setes el sac de 58'400 k.
 Avellana comuna a 46 pes-
 setes els 58'400 k.
 Avellana gra 1.ª a 79 pessetes el
 quintà de 41'600 k.
 Avellana mollar, a 78 pessetes.
 Ametlla gra esperança 1.ª a 34
 i mig duros quintà de 41'600 k.
 Ametlla gra esperança 2.ª a 33
 duros quintà de 41'600 k.
 Ametlla gra moll a 33 duros.
 Ametlla gra llarguet tipo sobre
 14, a 37 duros quintà de id. id.
 Ametlla gra llarguet, classe pro-
 pietari, segons tamanys, a 36
 duros quintà de 41'500 k.
 Ametlla gra llarguet, tipo mitjà
 a 34 duros quintà de 41'500 k.
 Ametlla gra llarguet, tipo petit
 a 34 duros quintà de 41'600 k.
 Ametlla gra comú a 31 1/2 duros
 quintà de 41'600 k.
 Ametlla gra marcó, tipo 72/74, a
 37 duros, preus nominals, quintà
 de 41'600 k.
 Ametlla gra marcó, classe propie-
 tati, segons tamanys, a 36 duros,
 preus nominals, de 41'600 k.
 Pinyons catalans a 400 pessetes
 els 100 k. s/v. procedència.
 Pinyons castellans a 400 pessetes
 els 100 k. s/v. procedència.

ARROSSOS NOUS

	PTES.
Benlloc zero	46'
" zero superior	47'
"	48'
" flor	49'
" ideal	50'
" matizat corrent	52'
" matizat superior	52'
" extra	53'
Bembeta	75'
Bomba pur	95'
" extra	110'
Arroz en brut	35'

Preu per 100 kg. s/v. origen.

CEREALS, FARINES

I DESPULLES

	PTES.
Farines de força 100 k.	71'
" mitja força "	62'
Farineta 60 "	18'50
Terçerilla 60 "	12'50
Trits 35 "	7'25
Segó 25 "	6'25
Givada 100 "	32'
Ordi "	32'
Sègol "	40'
Faves "	50'
Favons "	49'
Moresc Plata "	45'
" País "	43'
Guixes "	60'
Vesses "	46'
Srp "	40'
Garrofes 40 "	—
" noves "	9'

Preu s/v. Reus amb sac comprés.

OLIS

Camp 1.ª, els 15 kg. a ptes. de	24-25
Camp 2.ª, els 15 kg. a ptes. de	23-24
Urgell, els 15 kg. a ptes. de	25-26
Begarra, els 15 kg. a ptes. de	24-25
Tortosa, els 15 kg. a ptes. de	21-22
Aragó, els 15 kg. a ptes. de	25-26

VINS

Vi blanc camp	cala	9'50
" negre camp	"	13'
" blanc Conca i Urgell	"	9'
" rosat Conca i Urgell	"	9'50
" negre Conca i Urgell	"	10'50
" negre Priorat sec	"	15'
" negre Priorat amistelat	"	15'50
" blanc Ribera Ebre	"	10'50
" negre Ribera Ebre	"	13'
" blanc Mancha	"	11'50
Mistela blanca	"	15'
" negra vella	"	16'50
Moscateu nou València	"	16'
Most blanc ensofrat	"	13'
" negre ensofrat	"	—
Vi negre nou de Benicarló	"	16'

Preus per gram i carga de 121'6 litres franc Reus.

Alcohol Industrial 96/97°	254'
" Refinat vnic 96/97°	250'
" Destilat 95/96°	235'

Preus per hectòlitre fran Reus.

LA BORSA
 Cotització de la Borsa de Barcelona
 a les 4 de la tarda d'ahir

Dades facilitades pel Banc de Reus

MONEDA ESTRANGERA

LONDRES	40'70
PARIS	46'70
NOVA YORK	11'88
ROMA	61-61'10
BERLIN	2'83 85
BERNA	229 50
BRUXEL-LES	165'50
BUENOS AIRES	3'06

SALAS OPTIC
 = OPTIC =
 ANTIGA
 "CRUZ ROJA"
 MONTEROLS, 3

Banc Urquijo Català
 AGENCIA DE REUS
 Negociem els cupons de
 venciment corrent
 el líquid dels quals ens sigui
 conegut.

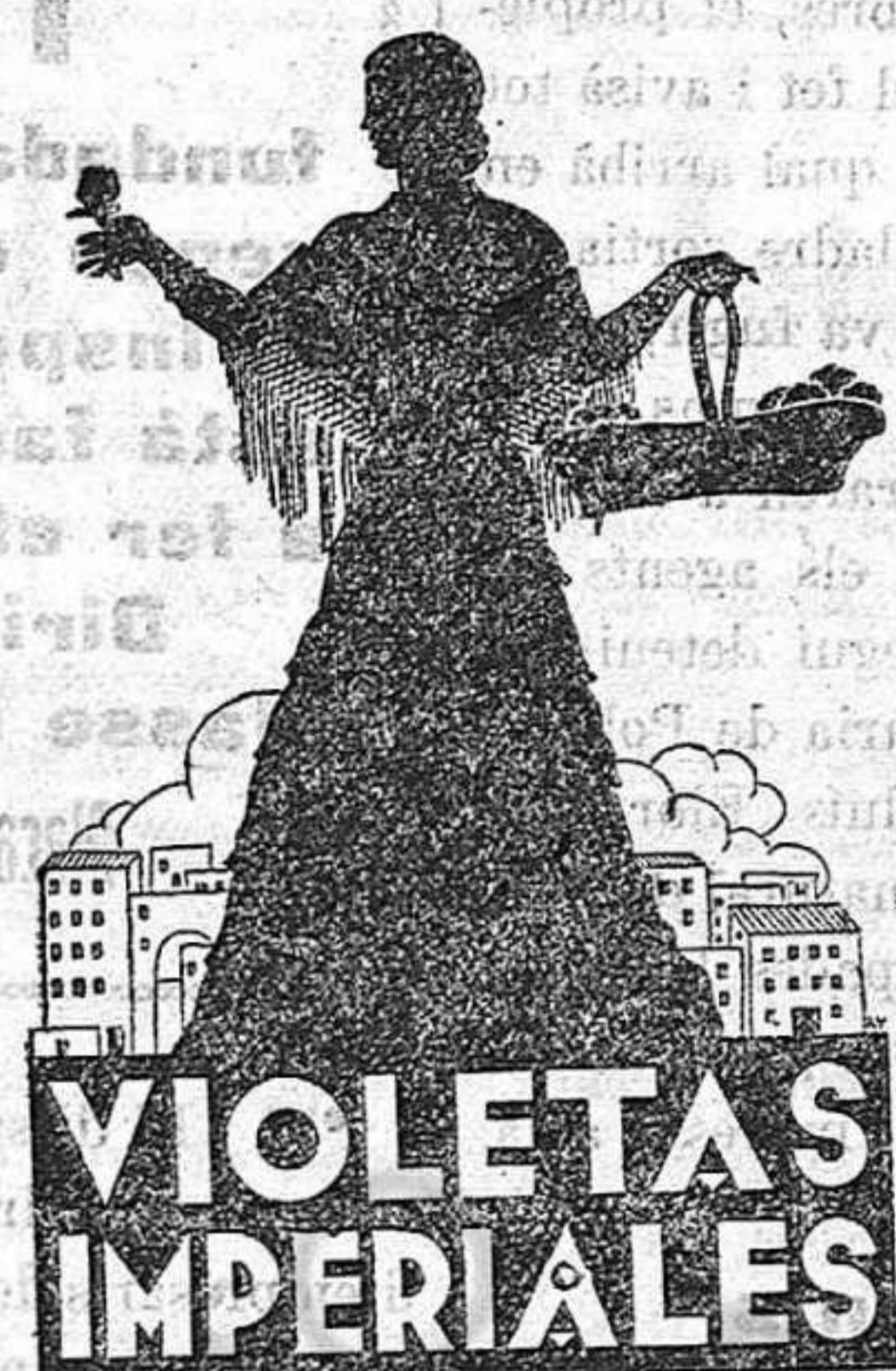
OPERACIONS DE BORSA
 DESCOMPTA DE CUPONS
 DIPOSIT DE VALORS

Banc Urquijo Català

SALO KURSAAL - Tel. 157 R

AVÍS MOLT IMPORTANT

Aquesta setmana queden suprimides les sessions d'avui dimecres, tarda i nit, per a donar lloc a l'estrena de

fent present, per a major comoditat del públic, que des del dijous al diumenge, totes les localitats estaran numerades.

Hores de despatx: Dijous, de 12 a 1 i mitja i des de les 6 de la tarda.
 Divendres, des de les 6 de la tarda en endavant.
 Dissabte, des de les 5 de la tarda a les 11 de la nit.
 Diumenge, des de les 11 del matí.

Noticiari

*** Al Sr. Antoni Savé Bellsells, propietari d'una lleteria establerta al número 7 del Raval de Sant Pere, li ha estat imposada una multa de vint-i-cinc pessetes per expendir llei aigualida.

*** El Director de l'Agència del Banc Urquijo Català a aquesta ciutat senyor Manuel Galià Buxedes, ha tingut l'atenció de trametre'ns un exemplar de la Memòria-Balanc d'aquell Banc corresponent a l'exercici 1932.

Pere Cavallé i Pi
 Ex-alumne intern i ex-metge de guàrdia, per oposició, de Toco-Ginecologia, de l'Hospital Clínic de Barcelona.

PARTS I MALALTIES DE LA DONA
 Consulta: de 10 a 12 matí i de 3 a 6 tarda
 Raval alt Jesús, 50, entresol-Tel. 9 X REUS

*** Feia temps que una bona part del públic tenia ganes de veure una pel·lícula detectivesca, en el Teatre Fortuny.

Demà, dijous, doncs, podrà gaudir de la projecció de la interessantíssima cinta "Arsenio Lupin", que es representarà al cinema del dit teatre, i qual pel·lícula ha obtingut meravellosos èxits en tots els principals cinemes del món.

Per tant, el públic de Reus pot dir-se que està d'enhorabona.

*** La Cambra de Comerç de Tortosa ha tingut lloc una reunió d'entitats econòmiques d'aquella ciutat i la comarca per tractar del difícil problema que crea la parilització de les obres de construcció del ferrocarril de Val de Zafàn a Sant Carles de la Ràpita. Els reunits han pres l'acord de convocar per una data pròxima una gran Assemblea amb assistència dels Ajuntaments i entitats econòmiques afectades per l'esmentat ferrocarril, a l'objecte de sollicitar l'ajut econòmic de l'Estat. Sembla que si aquest ajut no és concedit seran renunciats tots els càrrecs de representació pública i els comerços tancaran en senyal de protesta.

*** Hem rebut un exemplar del llibre "Anuario de Derecho Manuel de Legislación 1931", editat per Isidro Marcer.

Agraïm la tramesa i prometem parlar-ne més extensament.

El doctor Tricáz
 Ha reprès novament la seva visita de Medicina i Electroteràpia Raval alt de Jesús, 11 i 13.—De 12 a 1 i de 3 a 5.

*** Ahir amb motiu de celebrar-se la festa de l'arbre, anà a Rodonyà el governador senyor Freixa, acompanyat del diputat senyor Farreres i Duran.

Degut al mal temps la festa no es pogué celebrar; no obstant fou repartit berenar per a tots els nens i foren cantades algunes cançons.

*** El diumenge, a la matinal, un lladre es ficà a la joieria establerta al carrer d'Estoreria, de Lleida, propietat del senyor Eusebi Blasso. Gràcies a una instal·lació especial de timbres, el propietari fou advertit del fet i avisà tot seguit la policia, la qual arribà en el moment que el lladre sortia de la botiga. El lladre va fugir, però, gràcies al concurs d'alguns transeünts, que collaboraren a la persecució junt amb els agents de l'autoritat, s'aconseguí detenir-lo. Portat a la Comissaria de Policia, manifestà dir-se Lluís Elorriaga Santos, de 20 anys, natural de Terrassa. Li foren ocupades les joies que havia robat. Fou posat a disposició del jutge i ingressà a la presó.

Radioients

Voleu tenir el vostre aparell en condicions, evitar avaries, sorolls i paràsits? ESTUDI RADIO, servit per personal de Telègrafs, vos ho remeiarà.

Carrer de Rosich, 5 — REUS

*** Amb motiu de l'aniversari de la mort d'Alfred Perenya, a Lleida anaren a dipositar flors damunt la seva tomba un centenar d'amics del malaguanyat patriu.

Tintoreria "La Ràpida"

Senyora: La higiene li recomana aquesta casa que li entregará els encàrrecs al dia. Dols en 4 hores Preus molt econòmics en els tenyits i rentats.

*** De la presó del Vendrell es féu escàpol, després d'haver-se barallat amb el cap de la presó, aprofitant un descuit quan aquest feia la requissa, Agustí Plana Saltó (a) Cabra, que havia estat detingut a Arbós acusat de gran nombre de robatoris.

Joan Piñol i Agulló

ADVOCAT

Ha traslladat el seu despatx al carrer de Llovera, 12, pral.

*** La policia municipal de Tortosa ha detingut un subjecte anomenat Ruseco Antonino, de 43 anys, de Sorrento (Nàpols) que anava acompanyat de Francesc Cruz Gracia, de 33 anys, i Josep Castan Seas, de 17, que els trobà infraganti.

PENSIÓ

Casa particular admetria 2 joves a tot estar.

Carreró Nolla, 1, 1er., 1.ª Reus

*** Per a fer-li entrega d'un document s'interessa la urgent presentació del senyor Plàcid M. Montoliu en la Secretaria Municipal.

LA SOCIETAT MÚTUA CONTRA ELS ACCIDENTS DEL TREBALL "REDDIS"

fundada pel comerç i la indústria reusenca en 1922, degudament inscrita a la Inspecció d'Assegurances i Estalvis, està facultada per la Caixa Nacional per a fer el segur d'acord amb la nova llei. Dirigiu-vos a les oficines per a tota classe d'informes.

Plaça de Prim, 6, primer - REUS - Telèfon 386 - R

*** El dissabte visità al governador de Girona una comissió d'empresaris de Sant Feliu de Guíxols, acompanyats de l'alcalde d'aquella població, i acordaren que els empresaris d'espectacles públics donarien 1.500 pessetes durant quatre mesos per als obrers en atur forçós.

*** L'Ajuntament de Manresa ha aprovat unes liquidacions de construcció d'una piscina municipal, els avantatges econòmics de la qual seran destinats a beneficència.

Barberia en venda

Es vendria, en bones condicions, una Barberia amb molta parròquia i situada en punt molt sèntric d'aquesta ciutat.

Informes en aquesta impremta.

*** El coeficient de mortalitat i natalitat en aquesta ciutat durant la setmana última, fou el següent: Nascuts vius, 12 (0'40 per 1.000) Morts per totes les causes, 12 (0'40 per 1.000).

Llibreria Nacional i Estrangera

Tots els llibres en tots els idiomes
Ofertim un servei de vendes a terminis

Raval Santa Anna, 20, REUS - Telèfon 419 R.

*** En el Consell de Ministres d'ahir s'aprovà la proposta del de Governació fixant la data del 23 d'abril per a la celebració de les eleccions parcials per a cobrir les vacants dels regidors per l'article 29.

Cal aclarir que aquestes eleccions no es refereixen per a res a Catalunya, puix que ací és el Govern de la Generalitat el que ha de decidir quan se celebraran les eleccions.

Josep Andreu Abelló

ADVOCAT

dels Collegis de Reus i de Tarragona.

Estudi: Sant Joan, 7, entresol.

Telèfon 63 B.

REUS

*** Per 23 vots contra 20, l'Ajuntament de Bilbao acordà no accedir a l'aplaçament sol·licitat per a l'enderroc del monument al Sagrat Cor de Jesús.

*** L'Agrupació Cultural convoca als seus associats a la reunió general extraordinària que tindrà lloc el pròxim dijous, a les 10 de la nit, en el Bar Pati Blau, per a tractar principalment de l'organització del Certamen literario-social en projecte.

*** La minoria radical ha acordat fer obstrucció al projecte de tribunal de garanties constitucionals. En canvi suspènndrà l'obstrucció durant la discussió del dictamen sobre el projecte de responsabilitat criminal del President de la República.

Sucre de Maduixes

PURGANT IDEAL

*** La Penya Nyic Nyic, prosseguint la seva tanda de conferències culturals ha organitzat per a demà dijous, a les 10 de la nit, una conferència en el seu estatge, a càrrec d'En J. Gilabert Romagosa el qual dissertarà sobre el tema: "Espanya sota la dominació de la casa d'Austria".

*** S'ha resolt el conflicte armer d'Eibar havent-se reintegrat ahir matí al treball tots els obrers.

*** A l'Escorxador públic ahir s'hi sacrificaren 21 moltons amb un pes total de 297 quilos, 4 anyells amb 41'600, 6 vedelles amb 859'600, 17 lletons i bestiar cabrum amb 2s'200 i 9 pores amb 576'500.

Vida Corporativa

CLUB NATACIO REUS PLOMS

Aquesta entitat convoca reunió general extraordinària per al dia 31 del corrent, a les 10 de la vetlla, en el Centre de Lectura.

L'objecte és la discussió i aprovació dels nous Reglaments elaborats per la Ponència i els quals poden consultar-se en el nostre estatge social.

Totes les esmenes que vulguin fer-se al dit projecte de Reglament deuran presentar-se per escrit i tres dies abans del senyalat per a la reunió.

Reus, 20 de març de 1933.—Pel C. N. R. Ploms. — El President, Joan Marca.

REGISTRE CIVIL

del dia 28 de març de 1933

NAIXEMENTS

Clotilde Valls Ciurana.

DEFUNCIONS

Cap.

MATRIMONIS

Cap.

TEATRE FORTUNY

Demà, dijous. Nit, a les 10

GRANDIOS PROGRAMA DE CINE SONOR

Arsenio Lupin

Aquesta pel·lícula, és d'escenes amoroses, d'aventures detectivesques, que causen l'admiració del públic.

Amor rabioso

Admirable creació dels principals artistes de la pantalla.

Graciosos dibuixos sonors

Demà, dijous. Nit, a les 10.

*** Trobant-se greument malalt a Barcelona En Francesc Morano, i per tant dissolta la companyia que dirigia, han estat substituïdes les representacions que la dita companyia havia de donar pels "Amics del Teatre, per la que dirigeix l'eminent actor Ricardo Calvo, la qual actuarà els dies 5 i 6 del pròxim mes d'abril, i posarà en escena "Hamlet" i "El Alcalde de Zalamea", ambdues tan celebrades i aplaudides per tots els públics.

D'ENSENYAMENT

Els infants i l'escola

D'un temps ençà — d'ençà que deixarem de viure en règim d'oprobri i vergonya — se n'ha parlat molt d'això: dels infants i les escoles. I se n'ha parlat i se'n parla perquè és un tema viu, palpitant; un tema importantíssim i de primera necessitat.

Tots sabem — i això s'ha dit a milers de vegades — que els infants d'avui són els homes de demà; aquells homes seran els que regiran els destins de la nostra pàtria; nosaltres volem per ells el màxim de progrés i llibertat, voldríem que anés a l'avançada de tots els pobles del món en tots conceptes; per a fer tot això, els homes que porten el govern d'una nació deuen ésser intel·ligents, intel·ligentíssims, conscients dels seus actes i capacitats per a fer-los.

Què hem de fer, doncs, nosaltres? Donar a aquests no llunyans homes el màxim d'instrucció i saber, inculcant en ells la consciència dels actes i l'amor patri.

Com ho farem això? Creant escoles, moltes escoles, on hi tinguin cabuda tots els infants, siguin de l'estament que siguin.

No cal precisament, aquelles escoles magnífiques — exteriorment — on sols podien anar-hi els fills dels potentats — pobres nins, quina dissort els era haver nascut en bressol de randes, per a aquest concepte! —, i que en lloc d'escoles eren casernes i presons, de tristes i reduïdes aules de parets altes i regalimant d'aigua, cobertes per quadros de sants, d'aquells pobres sants que tan malament devien trobar-s'hi allí!, i per arreu aquella foscor, aquella pauira! Després — i això és el més trist! —, tenien per professors (!) uns homes que sols es cuidaven d'inculcar en els seus tendres sentiments uns fanat

tismes i unes estravagàncies impròpies de persones sensates, d'amenaçar-los amb el turment etern d'aquell infern tot flames — que, quantes nits, anys ha, després d'una d'aquestes necessàries (!) lliçons, sentíem la roentor del foc i ens semblava talment que les flames ens llaguessin ja la carn! —, i no es cuidaven d'ensenyar-los quant fan dos i dos i per què ferro s'escriu en dues erres — posem per exemple.

I allí hi anaven els fills dels rics, aquells que els acompanyaven i anaven a buscar amb llampanat cotxe de xofer tivat i engalonat.

No, els nostres nins — els nostres, entene-ho bé! — no deuen, no poden anar a aquestes escoles. Ells necessiten espai, llum, amor i delicadesa, i principalment: professors de debó, homes savis i humans, que tot fent-los homes no oblidin que són encara nins. I no cal que els presideixin aquells sants barbuts de cares tristes. El nostre sant el tenim vivent entre nosaltres, a ell hem de dirigir les nostres pregàries que amb tant amor ens concedeix.

Les escoles pels nostres infants deuen ésser la continuació de la llar, tenen de trobar-hi el mateix afecte i delicadesa, sols amb els noms de pare i mare canviats pels dels professors. I aquestes persones que han de fer els homes i dones que avui són infants deuen haver d'ésser els escollits, per a ells les atencions, puix pensem que tenen en les seves mans els tendres plans que són els nins.

Però això és una altra fase; d'això — dels professors — ja en parlarem un altre dia.

SÒNIA

L'escola laica

L'article 48 de la Constitució espanyola diu: "La enseñanza será laica, hará del trabajo el eje de su actividad metodológica y se inspirará en ideales de solidaridad humana", però a continuació afegeix: "Se reconoce a las iglesias el derecho, sujeto a inspección del estado, de enseñar sus respectivas doctrinas en sus propios establecimientos".

L'article 12 de l'Estatut orgànic de Catalunya diu: "L'ensenyament primari, serà obligatori, gratuït i català per la llengua i per l'esperit. S'inspirarà en els ideals de treball, llibertat, justícia social i solidaritat humana i es desenrotllarà mitjançant institucions educatives relacionades entre elles pel sistema de l'escola unificada. En tots els graus serà laic".

Què entenem per laïcisme? Aquesta és la pregunta que quasi bé ningú sap contestar o al menys aparentant certa ignorància no volen sapiguer-ho.

Què vol dir laic? Laic és aquell que no ha rebut ordres clericals o millor dit que no és clergue i que no està destinat a cap dels serveis del culte diví; però no vol dir que aquesta persona no tingui aquells sentiments de religiositat i d'amor a una religió qualsevol. Dones, escola laica voldrà dir, aquella escola on no es dongui cap ensenyança de religió, on es deixi la intel·ligència de l'infant amb una llibertat absoluta.

Perquè l'escola ha d'ésser laica? Dues raons tenim per a apoiar aquesta pregunta: la primera, per a garantir la llibertat d'ensenyament; és que per ventura llibertat d'ensenyar vol dir ensenyar el que hom li plagui, encara que el que s'ensenyi sigui un absurd o bé una monstruositat científica? Nosaltres

no entenem pas així la llibertat, serà llibertat mentre s'ensenyi una veritat, del contrari seria una tirania.

Ens trobem que avui a l'escola l'ensenyança va tota encaminada per dos camins, els uns d'ordre lògic, de veritats indiscutibles, com són l'ensenyança de les matemàtiques, geografia i lletres; i els altres d'un conjunt de veritats subjektives, que es forgen dins el nostre esperit i s'arrelen tan fondes, que mantes vegades són impossible d'arrençar després; aquestes són les veritats (?) religioses. Es doncs aquesta la llibertat d'ensenyament? Es que potser volen donar a l'infant una educació sectària que després ell mateix ens rebutjarà?

El mestre conscient del seu deure pot ensenyar a l'alumne, fent gala de llibertat, les immenses tradicions científiques que ens planteja la Bíblia.

Solament aquell esperit sectari i intransigent que nega a tot ciutadà la llibertat de professar la creença que més li plagui, pot mostrar-se contrari a l'esperit de llibertat i neutralitat en que es basen els articles 48 de la Constitució i 12 del nostre Estatut.

DONEU-ME MESTRES I US ABANDONO L'ORGANITZACIÓ, EL LOCAL, ELS MITJANS MATERIALS I TOTS QUANTS FACTORS CONTRIBUEIXEN AL SEU FUNCIONAMENT.

**FRANCESC GINER DE LOS RIOS
EN VA ESPEREM VEURE INSTRUÏDA A LA DONA, MENTRE NO S'INSTRUEIXI DEGUDAMENT A LES MESTRESSES.**

JOAQUIM COSTA

EXPOSICIONS DE REUS

28 DE MAIG - 15 DE JUNY - 1933

APLICACIONES DE L'ELECTRICITAT A L'AGRICULTURA - FRUITS DE LA TERRA

PASTISSERIA "EL GLOBO"

NOU DOMICILI:
Carrer Llovera, 26 - Tel. 426 X REUS

SENYORES!

La casa que a REUS els
pot oferir les SEDES a preus
de FABRICA

LES OCASIONS

Raval alt Jesús, 8, primer

En les epidèmies dels porcs hi contribueixen de manera essencial les despulles adulterades.

Exigiu les despulles pu-
res de blat que expen-
deix en sacs precintats

Tarragona Industrial S.A.
Llovera, 48.

Impremta FOMENT

Impresions econòmiques
Composició mecànica

Galió, 25 i Puvill Oriol, 33 - Tel. núm. 2 - REUS

HORARI DE TRENS

DE REUS A BARCELONA (Per Vilanova)

Cor. Lleg. Expr. Mixte Expr. Lleg. Cor. Mixte Ràpid

Surt de Reus	*5'25	6'52	7'38	8'37	12'52	13'14	15'58	*17'05	21'14
Arriba Barna., baixador	7'56	9'01	9'16	13'09	14'34	15'27	19'14	20'17	23'05
Arriba Barna., estació	8'08	9'12	9'27	13'25	14'45	15'38	19'26	20'28	23'16

DE BARCELONA A REUS (Per Vilanova)

Lleg. Ràpid Cor. Lleg. Expr. Mixte Lleg. Expr.

Surt Barcelona, estació	*5'27	8'27	9'18	14'—	14'48	15'40	18'43	19'58
Surt Barcelona, baixador	5'39	8'39	9'30	14'13	15'—	15'54	18'55	20'10
Arribada a Reus	9'13	10'19	12'52	16'22	16'39	20'23	21'02	21'51

DE TARRAGONA A BARCELONA (Per Vilanova)

Cor. Lleg. Lleg. Expr. Lleg. Lleg. Lleg. Lleg.

Sortida de Tarragona	5'45	*7'20	10'—	12'55	13'40	16'40	18'05	20'35
Arribada Barna., baixador	7'56	9'01	12'38	14'14	15'27	19'24	20'17	22'38
Arribada Barna., estació	8'08	9'12	12'49	14'25	15'38	19'35	20'28	22'49

DE BARCELONA A TARRAGONA (Per Vilanova)

Lleg. Expr. Cor. Lleg. Expr. Lleg. Lleg. Cor.

Sortida Barna., estació	*5'27	8'27	8'57	14'—	15'—	16'20	18'52	21'25
Sortida Barna., baixador	5'39	8'38	9'09	14'13	15'11	16'32	19'05	21'37
Arribada a Tarragona	8'04	10'03	11'56	15'56	16'30	19'16	20'48	23'45

El senyal * significa canvi de tren a Sant Vicents.
El senyal * significa canvi de tren a Roda.

DE REUS A MORA LA NOVA

Merc. Merc. Ràpid Cor. Expr. Merc. Mixte Expr.

Sortida	6'40	7'35	10'23	13'37	16'42	17'47	21'13	21'54
Arribada	10'56	10'03	11'26	15'16	17'44	19'42	23'26	22'54

DE MORA LA NOVA A REUS

Mixte Expr. Merc. Expr. Cor. Merc. Ràpid

Sortida	4'41	6'21	7'47	11'42	13'56	17'44	20'—
Arribada	6'40	7'30	10'—	12'49	15'43	20'11	21'10

DE REUS A TARRAGONA

Sortida	7'55	9'44	11'30	15'—	18'08	20'28	21'31	0'31
Arribada	8'17	10'10	11'55	15'25	18'35	20'55	21'55	0'40

DE TARRAGONA A REUS

Sortida	7'20	9'10	12'43	16'45	20'45	21'20
Arribada	7'53	9'43	13'18	17'18	21'18	22'02

DE REUS A LLEIDA

Sortida	8'08	12'58	17'28	21'01	22'31
Arribada	11'20	17'09	20'20	23'45	2'30

DE LLEIDA A REUS

Sortida	7'—	15'—	17'42	18'55
Arribada	9'34	17'58	20'18	23'40

RECADERS

ASCO: Jaume Ribes, Plaça Prim, Llimpiabotes. — BARCELONA: Rosend Mas, Julià Nogués, 14; Lluís Mateu, Llovera, 14; Antoni Serrat, Llovera, 36; Josep Solé, Raval alt de Jesús, 41 bis; Agència Baró, Sant Joan, 2. — CASPI FAIO: Joan Martorell, Cervantes, 71 (Campanaret). — FALSET: Frederic Llorenç, Plaça de Prim, Llimpiabotes. — FLIX: Joaquim Franc, Santa Teresa, 31. — LLEIDA: Josep M. Lari, Casals, 8; J. Martorell, Llovera, 36; Manuel Rascall, Plaça Prim, Llimpiabotes. — MARSÀ: Francesc Sancho, Llovera, 36. — MONTBLANC: F. Baldrich, Raval alt Jesús, 41 bis; Ramon Sabaté, Llovera, 36. — MORA: Joan Costa, Plaça Prim, Llimpiabotes; J. Vaqué, Julià Nogués, 14. — TARRAGONA: Francesc Canyagueral, Llovera, 36; Pau Llauredó, Llovera, 14; Pere Llauredó, Raval alt Jesús, 41 bis. — ULLDEMOLINS: Pere Puigalt, Plaça de Prim, Llimpiabotes. — VALLS: Joan Prats, Donotea, 13. — Josep Badia, Plaça de Prim, Llimpiabotes.

ENOFOSFORINA SERRA

Insubstituïble en les **convalescències**

Neurastènia, Esgotament i Debilitat general

Una frase

que és un

axioma

Vesteixi's a

Magatzems EL SOL

i coneixerà la

millor **Sastreria**

MAGATZEMS EL SOL

SASTRERIA :: CONFECCIONS :: GORJERIA :: CAMISERIA :: MOBLES
Raval Santa Anna, 23 al 27 - Tel. 547 R - REUS

CALDO VEGETAL

ROTTI

EN CUBETS 10 CTS.

ANTIGA CASA PADRENY-Confiteria

CARRER SOL I ORTEGA 15 - TELEFON NUM. 102 - REUS

PANELLETS i MASSAPANS DE GEMA

Premiats amb Diploma d'Honor, Medalla d'Or i Creu en l'Exposició de Liège (Bèlgica) 1926

Diploma de Gran Premi, Medalla d'Or i Creu en l'Exposició de Roma 1926-27

Banc de Reus de Descomptes i Préstecs

FUNDAT EN 1862

EMISSIO DE 30.000 OBLIGACIONS DE TRESORERIA

DE LA

GENERALITAT DE CATALUNYA

Seran de 500 pessetes nominals
al 6 per 100 lliure d'impostos
presents i futurs i amortitzables
a la par en el termini de tres anys

Tipus d'emissió 100 per 100

Admetem subscripcions

l'linre de comissió

A Mora la Nova, entren tres individus pistola en mà a les oficines de la Sucursal que el Banc de Reus té a aquell poble, i s'emporten 14.000 pesetes que hi havia a la caixa

Ahir, cap al tard, arribà la notícia a les oficines del Banc de Reus donant compte de què la sucursal que aquest Banc té establerta al poble de Mora la Nova havia estat atacada.

El que se sabia és que als voltants de les sis entraren a aquella sucursal tres individus els quals, amb pistoles, feren posar les mans enlaire als que en aquells moments es trobaven allí, que eren l'apoderat, dos nois i dos clients.

A aquests darrers els feren posar de cara a la paret, obligant, després, a l'apoderat a obrir la caixa, i un cop aconseguit això, el tancaren a una habitació, lligant-lo, junt amb els dos nois.

Tot seguit agafaren els diners de la caixa, que ascendien a unes catorze mil pesetes, i es feren, tranquil·lament, escàpols.

En saber-se la notícia es mobilitzà la guàrdia civil i agents d'autoritat, sense que, de moment, poguessin trobar els autors de l'atacament, els quals, segons la manera d'enraonar, semblaven barcelonins.

Sortosament, sabem que les caixes de les sucursals del Banc de Reus estan assegurades.

Comença a ésser hora de què a Catalunya es prenguin seriosament aquests atacaments tan audaços i vergonyosos, procurant per tots els mitjans possibles que no es repetixin, almenys, amb tanta freqüència, cosa que fa estar en constant sobresalt als ciutadans.

Els esports

ATLETISME

Diumenge vinent, dia 2 d'abril, a les 10 del matí, es celebrarà a l'Estadi del Reus Deportiu, un festival d'atletisme, entre l'Escola del Treball i una Selecció del R. A. C. Deportiu.

Ordre de proves:

60 metres, 300 íd., 1.500 íd., 5.000 íd., 4 x 100 íd., salt d'alçada, salt de llargària, llançament del pes i salt amb perxa.

TEATRE

Un nou esdeveniment

Una estrena a Reus, sempre és ben acollida pel públic, i fa que l'expectació sigui enorme. El mateix ha passat a la nostra entitat amb el sol anunci que l'Agrupació Artística de Foment, diumenge vinent, 2 d'abril, representarà, per primera vegada a Reus, la xistosa comèdia en quatre actes de Gaston A. Mantua, titulada "Com més serem més riurem".

Aquesta vegada el nom va aparellat a l'acció de l'argument ja que les escenes, totes elles xistoses, fan gaudir d'una nit plena de rialles als espectadors.

Per a millor comoditat dels que vulguin assistir a la funció, des d'avui es posen a la venda les localitats, les quals poden retirar-se a Consergeria de deu a onze de la nit.

Secció oficial

ALCALDIA DE REUS

El Butlletí Oficial de la província, corresponent al dia 22 del present, publica una circular del senyor governador civil, que diu el següent:

"Amb motiu de l'existència de casos de ràbia en alguns pobles de la nostra província i a fi d'acabar amb l'estat anàrquic regnant en tan important qüestió sanitària, faig avinent que tots els gossos seran retinguts i lligats en el domicili de llurs amos, no permetent la circulació per la via pública més que aquells que vagin proveïts de morrió i un collar amb la xapa metàl·lica on hi hagi inscrit el nom i cognoms i domicili de l'amo. Així mateix portaran en forma de medalla, o com sigui, un distintiu que acrediti que l'amo del gos ha satisfet al Municipi els drets d'arbitri.

Els gats seran segrestats.

Els gossos que circulin per la

via pública sense la dita garantia, seran capturats o morts per els agents de la autoritat.

Els animals, com són els gossos, gats, tocinos que siguin mossegats per altres animals rabiosos, encara que en ells no s'observin manifestacions rabiques, seran sacrificats immediatament, sense dret a indemnització i aquells dels que sols se'n tingui sospita d'haver estat mossegats, se'ls segrestarà i quedaran baix la vigilància sanitària durant tres mesos.

Els animals herbívors mossegats per un rabiosos, seran segrestats durant tres mesos o sotsmesos a tractament antirràbic, en qual cas se'ls donarà d'alta un mes després d'acabat el tractament. Els cavalls i bous podran continuar prestant servei en la condició de què els primers vagin degudament boçats.

Quan un gos hagi mossegat a una o més persones i es tingui la sospita de què pugui ésser rabiosos, se'l reconeixerà i sotmetrà per espai de deu dies a la vigilància sanitària i els gastos que ocasioni seran de compte del propietari.

Tot gos vagabond o d'amo desconegut així com aquells que cir-

culin per la via pública sense els requisits d'aquesta circular, seran recollits pels agents de l'autoritat i conduïts als dipòsits municipals. Si en l'espai de tres dies no es presenta persona a reclamar-los, seran sacrificats.

Els gossos portadors del collar reglamentari que siguin reclamats a més de l'abonament de despeses de conducció, alimentació i custòdia fixats per l'Alcaldia, pagaran una multa de 50 a 250 pesetes per primera infracció. Les reincidències es penyoraran amb multa de 250 a 500 pesetes i en cas d'insolvència de l'amo del gos, es posarà en el meu coneixement per a imposar l'arrest pertinent a la presó del cap de partit.

Recomano als alcaldes i comandants de "puesto" de la Guàrdia civil i veterinaris municipals, el compliment de la present circular, puix és vergonyós que per negligència es vegin tan freqüentment casos de persones mossegades per gossos folls."

El que es fa públic per a general coneixement.

Reus, 25 de març de 1933. — L'alcalde, E. Cavaller.

Informació telegràfica i telefònica

EL CONCOLAT HONORARI DE XILE A ESPANYA

Santiago de Xile, 28. — Se sap que la poetissa Gabriela Mistral ha renunciat al càrrec de cònsol honorari a Madrid per raons personals.

ACUSACIO CONTRA MELLON

Washington, 28.—El senador Wheeler ha demanat el processament de l'ex-secretari del Tresor senyor Mellon i alts funcionaris per haver fet que no fossin cobrats els impostos sobre determinades grans empreses.

LES ESTAFES A LA FAMILIA LINDBERGH

Akron (Ohio EE. UU.), 28. — Un alumne de 14 anys d'edat, ha

estat detingut sota acusació d'haver intentat estafar 25.000 dòlars a la senyora Charles Lindbergh.

ELS IANQUIS I EL TRIBUNAL DE LA HAYA

Washington, 28. — Els Estats Units pensen adherir-se en breu al Tribunal de Justícia Internacional de La Haya. S'assegura que en aquest sentit el president Roosevelt ha demanat a la comissió del Senat de Negociis Estrangers que examini l'assumpte expressant a la vegada, el seu desig de veure ratificat el conveni per part dels Estats Units. Com és sabut aquest projecte que ja fou defensat per Wilson, no pogué prosperar en aquella legislatura i després els republicans l'havien abandonat.

ROBATORI A ESTRASBURG

París, 28.—"Le Petit Parisien" publica un telegrama d'Estrasburg, segons el qual s'ha comès un important robatori a la Direcció de Registres d'aquella ciutat. Els lladregots s'emportaren 105.840 segells i timbres per un valor de 24.966.000 francs i un pes de 50 quilos.

Joventut de Foment N. R.

Diumenge, 2 d'abril

Nit, a les 10

ESTRENA A REUS de la xistosa comèdia en 4 actes, del popular escriptor, autor del «Milionari del Putxet», En Gaston A. Mantua, titulada:

COM MES SEREM MES RIUREM

posada en escena amb tota propietat per l'

AGROPACIÓ ARTÍSTICA TEATRAL DE FOMENT

IMP. FOMENT